

מגדים של זהב

על דרך הפלפול והחידוד

שנת תשפ"ד - גליון קכ

פרשת לך לך

בענין

שיטת הרמב"ם שעכו"ם לא ימול - ואם מל
אינו צריך לחזור ולמול

קושית המפרשים

די מפרשי הרמב"ם מוטשענען זיך צו פארשטיין פון ווי האט די רמב"ם גענומען דער דין אז אויב א גוי האט גע'מל'עט א איד 'אינו צריך לחזור ולמול שנייה', די דין איז אייביג אויב עס איז נישט געוועהן קיין כשר'ע מילה אדער א נולד מהול, דארף מען מקיים זיין די דין פון 'מטיפים דם ברית', און לכאורה וואלט געדארפט זיין די זעלבע זאך ביי דער איד וואס ווערט גע'מל'ט ביי א גוי, ווי עס איז משמע אין די גמרא אין מסכת עבודה זרה אז א גוי האט נישט קיין שום היתר צו מל'ן, און די מילה ווערט בכלל נישט גערעכנט ווי א מילה - און אנדערע ווערטער איז די קשיא בדרך ממה נפשך, אויב האלט מען אז א גוי קען נישט מל'ן, וואלט געדארפט זיין די דין אז 'מטיפים דם ברית', אין אויב האלט מען אז מען דארף נישט איבער מל'ן, דהיינו מטיפי זיין דם ברית, על כרחך איז די טעם ווייל בעצם איז א גוי יא כשר צו מל'ן, איז ווי אזוי שרייבט די רמב"ם 'עכו"ם לא ימול כלל - ואם מל אינו צריך לחזור למול שנייה?'

תירוצו הראשון של הכסף משנה

דער כסף משנה (שם) איז מאריך צו מסביר זיין פון ווי די רמב"ם האט גענומען דער דין אז 'עכו"ם לא ימול' 'ואם מל אינו צריך לחזור ולמול שנייה'. און כדי צו פארשטיין זיינע ווערטער דארף מען מקדים זיין צוויי סוגיות אין די גמרא, איינס שטייט אין מסכת מנחות, און איינס איז די סוגיא אין מסכת עבודה זרה. אין די גמרא מסכת מנחות (מב, א) שטייט אזוי: **רב נחמן אשכחיה לרב אדא בר אהבה, רמי חוטי - רב נחמן האט געטראפן רב אדא בר אהבה לייגט ארויף ציצית אויף זיין בגד, וקא מברך לעשות ציצית - און ער האט געזעהן ווי רב אדא בר אהבה מאכט א ברכה בשעת ער לייגט ארויף די ציצית: בְּרוּךְ אַתָּה ה' אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ לַעֲשׂוֹת צִיצִית, אָמֵן לֵיה - האט רב נחמן געזאגט פאר רב אדא בר אהבה בלשון זולזל: מאי ציצית שמענא - וואס איז דער קול פון 'ציצית' וואס איך האב געהערט? הכי אמר**

וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים אֶל אַבְרָהָם וְאַתָּה אֵת בְּרִיתִי תִשְׁמֹר וְזָרְעָךָ אַחֲרָיָה לְדֹרֹתֶם: (בראשית יז, ט)

המול ימול יליד ביתך ומקנת פספף והיתת בריתי בבשרכם לברית עולם: (שם שם יג)

גמרא מסכת עבודה זרה

שטייט אין גמרא מסכת עבודה זרה (כז, א): **איתמר, מנין למילה בעובד כוכבים שהיא פסולה - פון ווי לערנט מען ארויס אז א גוי וואס מל'עט א איד איז די מילה פסול? ברעגנט די גמרא צוויי מקורות אויף דעם: דרו בר פפא משמיה דרב אמר - ואתה את בריתי תשמור - פירוש: אין די תורה שטייט אז דער אייבישטער האט געזאגט פאר אברהם אבינו 'וְאַתָּה אֵת בְּרִיתִי תִשְׁמֹר אַתָּה וְזָרְעָךָ אַחֲרָיָה לְדֹרֹתֶם' לערנט מען ארויס אז דוקא דער וואס איז 'מזרעו של אברהם' איז כשר צו מל'ן, אבער איינער וואס איז נישט מזרעו של אברהם איז פסול צו מל'ן. **ורבי יוחנן: המול ימול - פירוש: רבי יוחנן לערנט ארויס אז א גוי איז פסול צו מל'ן, ווייל עס שטייט אין פסוק המול ימול, און מען דארף ליינען די ווערטער אזוי ווי עס וואלט געשטאנען 'המל ימול', דהיינו דוקא איינער וואס איז אליינס געמל'עט ער קען מל'ן א צווייטן, און א גוי איז דאך נישט גע'מל'עט, וועגן דעם איז ער פסול צו מל'ן א איד.****

שיטת הרמב"ם

דער רמב"ם אין הלכות מילה (פרק ב הלכה א) שרייבט: **הכל כשרין למול - יעדער איינער קען מל'ן, ואפילו ערל - אפילו א איד וואס איז נישט גע'מל'עט, ועבד - א עבד כנעני, ואשה וקטן, דעי אלע: מלין במקום שאין שם איש - קענען מל'ן אויב עס איז נישט דא א גדול וואס איז בקי אין מילה. איז די רמב"ם ממשך: אבל עכו"ם לא ימול כלל - א גוי מעג בכלל נישט מל'ן קיין ישראל, ואם מל אינו צריך לחזור ולמול שנייה - אבער אויב א גוי האט יא גע'מל'עט א ישראל, דארף מען נישט איבער מל'ן די ישראל - דהיינו הטפת דם ברית - און עס ווערט נחשב די מילה פון די גוי פאר א גוטע מילה.**

רב: ציצית אין צריכה ברכה - רב האט דאך געזאגט אז בשעת מען לייגט ציצית אויף א בגד דארף.

פארציילט די גמרא: **כי נח נפשיה דרב הונא, על רב חסדא למירמא דרב אזרב** - ווען רב הונא איז אוועק פון די וועלט און רב חסדא האט איבער גענומען די הנהגה און ישיבת סורא ווי רב הונא איז געוועהן ראש ישיבה (עי' אגרת רב שרירא גאון), איז ער אריין אין בית מדרש און געפרעגט א סתירה ציווישען צוויי הוראות פון רב, ומי **אמר רב: ציצית אין צריך ברכה** - צו דען האט רב געזאגט אז ווען מען לייגט ציצית אויף א בגד מאכט מען נישט קיין ברכה? **והאמר רב יהודה אמר רב: מנין לציצית בעובד כוכבים שהיא פסולה? שנאמר: דבר אל בני ישראל... ועשו להם ציצית, בני ישראל יעשו ולא העובדי כוכבים יעשו** - פירוש: רב האט דאך געזאגט, אז א גוי וואס לייגט ארויף ציצית אויף א בגד, איז דער דער ציצית פסול, ווייל עס שטייט אין פסוק (במדבר טו, לח) **דְּבַר אֱלֹהִים יִשְׁרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם וְעָשׂוּ לָהֶם צִיצִית עַל פְּנֵיהֶם בְּגָדֵיהֶם**, און פון די ווערטער 'בני ישראל', לערנט מען ארויס, אז דוקא 'בני ישראל' מעגן לייגן ציצית אויף בגד, אבער אן עובד כוכבים נישט, און אויב ער לייגט יא איז די ציצית פסול - און פון דער מימרא פון ציצית זעהט מען אז מען מאכט יא א ברכה ווען מען לייגט ארויף ציצית! און די גמרא פרעגט גלייך: **והא מאי רומיא** - ווי זעהט מען דא א סתירה ציווישן די צוויי מימרות פון רב? קומט די גמרא און איז מסביר: **אמר רב יוסף, קסבר רב חסדא: כל מצוה שכשירה בעובד כוכבים - בישראל אין צריך לברך, כל מצוה שפסולה בעובד כוכבים - בישראל צריך לברך** - פירוש: רב חסדא האט געהאט ביי זיך א כלל, אז יעדער מצוה וואס א גוי קען אויך טוהן, מאכט מען נישט קיין ברכה אויף דעם, און אזא סארט מצוה וואס א גוי קען נישט טוהן, דארט מאכט מען יא ברכה אויף דעם. און וויבאלד רב האט געזאגט אז אויב א גוי מאכט ציצית אויף א בגד איז עס פסול, איז על כרחך די דין אז ווען א ישראל וועט מאכן ציצית וועט ער דארפן מאכן א ברכה. און אויב אזוי איז דא א סתירה און רב. פון די מעשה פון רב נחמן מיט רב אדא בר אבהה שטייט אז רב האלט אז מען מאכט נישט קיין ברכה ווען מען לייגט ציצית אויף א בגד, און דא ביי די מימרא פון רב יהודה אמר רב איז משמע אז מען וועט יא דארפן מאכן ברכה אויף ווען מען לייגט ציצית אויף א בגד.

קומט די גמרא און פרעגט: **וכללא הוא** - איז דען אמת די כלל פון רב חסדא אז כל מצוה שכשירה בעובד כוכבים, בישראל אין צריך לברך, כל מצוה שפסולה בעובד כוכבים בישראל צריך לברך? **והרי מילה דכשירה בעובד כוכבים** - די מצוה פון מילה, וואס אן עובד כוכבים איז כשר צו מל'ן א ישראל, **דתניא** - אזוי ווי מען האט געלערנט אין א ברייתא: **עיר שאין בה רופא ישראל ויש בה רופא ארמאי ורופא כותי, ימול ארמאי ואל ימול כותי, דברי רבי מאיר** - רבי מאיר האלט א שטאט ווי עס איז נישט דא קיין ישראל וואס קען מל'ן, נאר א גוי אדער א כותי, איז די דין אז די גוי זאלן מל'ן די ישראל, און נישט די כותי. **רבי יהודה אומר: כותי ולא ארמאי** - און רבי יהודה קריגט זיך און האלט אז די כותי זאל מל'ן און נישט די גוי. זעהט מען פון דער ברייתא אז 'מילה כשירה בעובד כוכבים', און אפילו אזוי איז די דין: **ובישראל צריך לברך** - אז א

ישראל וואס מל'עט דארף מאכן א ברכה, **דאמר מר: המל, אומר: ברוך אשר קדשנו במצותיו וצונו על המילה** - זעהט מען פון דעם, אז די כלל פון רב חסדא איז נישט ריכטיג, און אפילו א מצוה שכשירה בעובד כוכבים, האט די ישראל יא א חיוב צו מאכן א ברכה?

ענטפערט די גמרא: **מידי הוא טעמא אלא לרב** - די גאנצע סתירה וואס רב חסדא פרעגט איז דאך נאר אויף 'רב', **רב מיפסיל פסיל** - און רב האלט טאקע אז מילה איז פסול פאר גוי, **דאיתמר: מנין למילה בעובד כוכבים שפסולה? דרו בר פפא משמיה דרב אמר: ואתה את בריתי תשמור, ר' יוחנן אמר: המול ימול, המל ימול**. עד כאן סוגית הגמרא במסכת מנחות.

פון דער גמרא און מסכת מנחות קומט אויס, אז רבי מאיר און אפילו רבי יהודה [עי' לקמן בסוגית הגמרא במסכת עבודה זרה] האלטן אז 'מילה כשירה בעובד כוכבים'. און רב האלט אז מילה איז פסול בעובד כוכבים.

אין די גמרא אין **מסכת עבודה זרה** (כו, ב - כז, א) שטייט אזוי: **תנו רבנן עובד כוכבים לא ימול ישראל, מפני שחשודין על שפיכות דמים, דברי רבי מאיר** - פירוש (על פי רש"י שם): רבי מאיר האלט, אז בעצם מעג א גוי מל'ן א ישראל, אבער מען זאל נישט לאזן א גוי מל'ן א ישראל, ווייל זיי זענען שחוד אויף שפיכות דמים [דהיינו, עס איז א זייטיגע טעם פארוואס א גוי זאל נישט מל'ן, און נישט עס איז א עצם פסול לגבי מילה].

קומט די גמרא און פרעגט: **וסבר רבי מאיר עובד כוכבים לא** - צו דען האלט רבי מאיר אז א גוי זאל נישט מל'ן? **ורמינהו** - איך גיי דיך ברענגן א סתירה, מען האט געלערנט אין א ברייתא: **עיר שאין בה רופא ישראל ויש בה רופא כותי ורופא עובד כוכבים, ימול עובד כוכבים ואל ימול כותי, דברי רבי מאיר; רבי יהודה אומר: ימול כותי ואל ימול עובד כוכבים** - זעהט מען פון דעם אז רבי מאיר זאגט 'ימול עובד כוכבים'?

ענפערט די גמרא: **איפוך** - מען דארף ארום דרייען די נעמען אין די ברייתא, **רבי מאיר אומר: ימול כותי ולא עובד כוכבים, רבי יהודה אומר: עובד כוכבים ולא כותי** - און לויט דעם קומט אויס אז רבי מאיר האלט אז גוי מעג נישט מל'ן.

קומט די גמרא ווייטער און פרעגט אויף רבי יהודה [לויט דער יעצטיגע גירסא]: **וסבר ר' יהודה: עובד כוכבים שפיר דמי** - צו דען האלט רבי יהודה אז אן עובד כוכבים איז יא כשר צו מל'ן? **והתניא** - מען האט געלערנט אין א ברייתא, רבי יהודה אומר: מנין למילה בעובד כוכבים שהיא פסולה? שנאמר: ואתה את בריתי תשמור - זעהט מען פון דעם אז רבי יהודה האלט אז א גוי איז פסול ביי ברית מילה? קומט די גמרא אין ענפערט [בסוף הסוגיא אחר שקלא וטריא ארוכה]: **ההיא** - די ברייתא וואס עס שטייט 'רבי יהודה אומר, מנין בעובד כוכבים שהיא פסולה', איז נישט געזאגט געווארען דורך די תנא רבי יהודה, נאר: **דרבי יהודה הנשיא היא** - דער רבי יהודה, איז רבי יהודה הנשיא, וואס ער האלט טאקע אז א עובד כוכבים איז פסול למול: **דתניא, רבי יהודה הנשיא אומר: מנין למילה בעובד כוכבים שהיא פסולה? תלמוד לומר: ואתה את בריתי תשמור**.

מסופק אין די פשט פון דער גמרא, וועגן דעם האט ער גע'פסק'נט 'עכו"ם לא ימול כלל' - ווייל אפשר האלטן אזוי אויך רב און אבי יוחנן, 'ואם מל אינו צריך לחזור ולמול שנייה' - ווייל אפשר האלטן רב און רבי יוחנן אז א גוי מעג יא מל'ן, און זיי זענען נאר מסביר שיטת רבי יהודה הנשיא.

קושיית השאגת אריה על תירוצו השני של הכסף משנה

דער שאגת אריה (סימן נד) ברענגט אראפ דער צווייטע תירוץ פון די כסף משנה, און ער פרעגט זייער א שטארקע קשיא אויף דעם, וזה לשונו: **הכסף משנה פירוש שם, דהרמב"ם ספוקי מספקא ליה, אי מילה בנכרי כשירה או פסולה, לפיכך פסק דלכתחילה לא ימול ואם מל אינו צריך לחזור ולמול שנית ע"כ.** אין דבריו נכונים דאי ספיקא הוי מספק, וודאי צריך לחזור ולמול שנית, דהוה ליה ספיקא דאורייתא, דהא מאן דאית ליה מילה בנכרי פסולה מקרא יליף בפרק ב' דעכו"ם (גמרא שם) או מהמול ימול או מואתה את בריתי תשמור, וכל ספיקא דאורייתא לחומרא - פירוש: די שאגת אריה פרעגט די כלל איז דאך אין כל התורה כולה אז ספיקא דאורייתא לחומרא, דהיינו ווען עס מאכט זיך א ספק אין א זאך וואס איז א דבר תורה דארף מען גיין לחומרא, איז דא אויב האט די רמב"ם געהאט א ספק צו די הלכה איז פון רבי יהודה הנשיא - וואס זאגט אז א גוי איז פסול צו מל'ן - ווייל אזוי האלט רב אין רבי יוחנן, אדער אפשר איז נישט די הלכה ווי רבי יהודה הנשיא - ווייל רב אין רבי יוחנן האלט'ן נישט ווי רבי יהודה הנשיא, וואלט די הלכה געדארפט זיין אז מען גייט לחומרא, און מען זאגט אז א גוי איז פסול צו מל'ן. איז פארוואס שרייבט די רמב"ם אז 'ואם מל אינו צריך לחזור ולמול שנייה'? [ועי' בשו"ת משנת רבי אהרן יו"ד סי' לה, אות ד', מה שכתב לתרץ].

תירוצו של הגר"ה מכריסך

בשם די גרויסע גאון רבי חיים בריסק'ער זצ"ל איז דא א שיינע בריסק'ע תירוץ אויף דער קשיא, אין אזוי ווי עס שרייבט א תלמוד פון הגאון רבי ברוך בער ליבוניץ זצ"ל וזה לשונו: **ושמעתי מאדמור"ר הגאון האמיתי צדיק יסוד עולם ר' ברוך בער זצ"ל בשם הגר"ח לפרש דברי הרמב"ם וזה תוכן דבריו, דהנה בגמרא עבודה זרה דף כ"ז מחפשת הגמרא פסוקים דמילה בעכו"ם פסולה, וילפינן זה משני פסוקים, ואתה את בריתי תשמור, או מהמול ימול, והקשה הגר"ח הרי יש לנו כלל בגמרא גיטין דף מ"ה ע"ב, ספר תורה תפילין ומזוזות שכתבן כותי מומר ומסור עכו"ם עבד ואשה וקטן, פסולין דכתיב וקשרתם וכתבתם, כל שישנן בקשירה ישנן בכתובה, וכל שאינן בקשירה אינן בכתובה, ובתוספות בשם רבינו תם כתב דזה כלל בכל המצוות, ולפיכך אשה אינה אוגדת לולב ועושה ציצית, כיון דלא מפקדה, [ועיין בתוס' שחולקין על ר"ת וסברים דדוקא בס"ת תפילין ומזוזות דכתיב שם וקשרתם וכתבתם ולא בדבר אחר עיי"ש], ואם כן גם מילת עכו"ם כיון שאינן במצוות מילה אינו יכול גם כן להיות מוהל - פירוש: רבי חיים פרעגט זייער א שטארקע קשיא אויף די אמוראים אין מסכת עבודה זרה וואס זוכן א מקור אז א גוי איז פסול צו מל'ן, די גמרא זאגט דאך אין מסכת גיטין (מה, ב) אז עס איז דא א כלל ביי אלע מצוות וואס מען לערנט ארויס פון די מצוה**

פון דער גמרא אין מסכת עבודה זרה זעהט מען, אז אפילו רבי מאיר און רבי יהודה קריגען זיך ארום צו א גוי איז כשר למול אדער נישט, איז די גאנצע מחלוקת נאר אויב ער איז חשוד על שפיכת דמים אדער נישט, אבער בעצם איז האלט'ן זיי אז עס איז נישט דא בכלל קיין 'פסול' פאר א עובד כוכבים צו מל'ן. פון די אנדערע זייט, זעהט מען אין די גמרא א נייער שיטה פון א תנא, רבי יהודה הנשיא, וואס האלט קלאר אז א עובד כוכבים איז פסול צו מל'ן.

לסיכום פון ביידע סוגיות: רבי מאיר רבי יהודה - עובד כוכבים כשר למול. רבי יהודה נשיאה, רב, רבי יוחנן - עובד כוכבים אסור למול.

לפי די אלע הקדמות קומט די כסף משנה אין שרייבט: **מדסתמא דגמרא פריך ממילה בעכו"ם דכשרה ומהדר מידי הוא טעמא אלא לרב משמע דכל אינך רבנן פליגי עליה וסברי כרבי יהודה וחכמים ורבי יוסי דסברי בפרק ב' דע"ז (דף כ"ו וכ"ז) דמילה בעכו"ם כשרה ורב סבירא ליה כרבי יהודה הנשיא דאמר התם דפסולה - פירוש: אפילו מען זעהט אז רבי יהודה נשיאה, און רב און רבי יוחנן האבן אנגענומען מיט א פשטות אז אן עובד כוכבים מעג נישט מל'ן, פון די אנדערע זייט איז דא א 'סתם גמרא' וואס דעס וועגט איבער און פון דארט איז משמע אז עובד כוכבים כשירה למול. און דעס איז אין די סוגית הגמרא אין מסכת מנחות ווי די גמרא פרעגט מיט א פשטות "וכללא הוא! והרי מילה דכשירה בעובד כוכבים" און אזוי אויך ווי אזוי די גמרא ענטפערט: "מידי הוא טעמא אלא לרב", איז משמע אז רוב אמוראים האבן אנגענומען אז די הלכה איז אזוי רבי יהודה און רבי מאיר, אז בעצם איז גוי כשר צו מל'ן א ישראל, און וועגן דעם פסק'נט די רמב"ם "ואם מל אינו צריך לחזור ולמול שנייה".**

דער ערוך השולחן (יורה דעה, סימן רסד סעיף ז) נאך אראפברענגען אפאר מהלכים צו מסביר זיין די רמב"ם ברענגט ער אראפ דער כסף משנה אין ווי ער שרייבט: **לכן נראה עיקר כמו שכתב רבינו הבית יוסף בעצמו בספרו כסף משנה משום דמסוגיא דמנחות (מב משמע להדיא דסבירא ליה לסתמא דהש"ס דמילה בעכו"ם כשרה, עיי"ש ולכן סמך עלה הרמב"ם בדיעבד.**

תירוצו השני של הכסף משנה

א צווייטע מהלך שרייבט די כסף משנה צו מסביר זיין די רמב"ם וזה לשונו: **ואפשר דרבינו מספקא ליה אי רב ורבי יוחנן סבירא להו דמילה בעכו"ם פסולה וכיון דאינהו סבירא להו הכי, הכי קיימא לן, או אי סבירא להו דכשרה אלא בטעמא דרבי יהודה הנשיא פליגי וכדפרישית, ולפיכך פסק דלכתחילה לא ימול ואם מל אינו צריך לחזור ולמול שנייה וזה נראה לי עיקר - פירוש: די כסף משנה איז מסביר, אז די רמב"ם איז געוועהן מסופק אין וואס איז באמת שיטת רב און רבי יוחנן. צו האלטן זיי אויך אז א עובד כוכבים איז פסול לגבי מילה, אדער באמת האלטן זיי אז גוי איז כשר צו מל'ן [אזוי ווי די אנדערע תנאים האלטן], און דעס וואס מען זעהט אז זיי דרשנ'ן פסוקים אז א גוי איז פסול צו מל'ן, איז פשוט מסביר צו זיין די טעם פון רבי יהודה הנשיא, אבער זיי לעולם האלטן אז א גוי איז יא כשר צו מל'ן. איז וויבאלד די רמב"ם איז געוועהן**

פירוש: לויט דעם זאגט רבי חיים, דער כלל פון 'כל שישנו בקשירה ישנו בכתיבה', איז נאר געזאגט אויף אזעלכע מצות וואס האבן אין זיך א 'מעשה פעולה', אזוי ווי לייגן תפילין, זיצן אין סוכה וכדו', און אין הכי נמי אויף די ערשטע חלק פון מצות מילה דהיינו 'די עצם פעולת המילה', אויף דעם דארף מען נישט א פסוק אז א גוי קען נישט מל', ווייל אויף דעם האבן אינז די כלל פון כל שישנו בקשירה ישנו בכתיבה. משא"כ אויף די צווייטע דערהער פון מצות מילה דהיינו דער 'שלא יהא ערל ויהא מהול', אויף דעם העלפט נישט די כלל פון כל שישנו בקשירה ישנו בכתיבה, ווייל דעס איז שוין נישט קיין מצוה בפועל, נאר דעס איז א 'תוצאה', אין אויף דער חלק זוכט די גמרא א מקור אז א גוי איז פסול אפילו אויף די חלק פון 'שלא יהא ערל', דהיינו א גוי זאל נישט קענען מל' א אידיש קינד, אין דורך דעם גורם זיין די איד זאל מקיים זיין די מצוה פון 'שלא יהא ערל'.

איז רבי חיים ממשיך אין מיט דער גרויסע חידושים, איז ער מבאר די שיטה פון די רמב"ם: **ולפיכך הרמב"ם פסק באמת דמילה בעכו"ם כשירה ולמ"ד דלא דרשינן ואתה את ברייתו תשמור או המול ימול ולפיכך כשמל גוי המילה כשירה אבל חסר כאן דבר אחר מצות מעשה המילה דזה נפקע מטעם כל שאינו בקשירה ולפיכך פסק שלא ימול דמבטל מצוה זו אבל אם מל כבר ע"י מילת עכו"ם קיים המצוה השנייה שאינו ערל ואין צריך למול שנית ואין צריך הטפת דם ברית** - פירוש: די רמב"ם וועט האלטן אזוי ווי די שיטת תנאים וואס האלטן אז א גוי מעג יא מל', אין די רמב"ם נעמנט נישט אן שיטת רב ורבי יוחנן, אין וועגן דעם האלט ער אז "ואם מל אינו צריך לחזור ולמול שנייה", אבער לפי זה איז שווער פארוואס שרייבט די רמב"ם אז 'ועכו"ם לא ימול כלל?' אויף דעם איז רבי חיים זייער שיין מסביר, אה"נ לגבי די חלק פון מצות מילה 'שלא יהא ערל', אויף דעם נעמט די רמב"ם נישט אן די דרשות פון רב ורבי יוחנן, אבער לגבי די חלק פון מצוה מילה וואס דעס איז די 'עצם פעולת מעשה המילה' אויף דעם איז די גוי פסול צו מל' מכח די כלל פון 'כל שישנו בקשירה ישנו בכתיבה', און אפילו אויב מען האלט נישט ווי רב ורבי יוחנן, איז נאכאלץ דא די פראבלעם פון דער כלל, וועגן דעם זאגט די רמב"ם אז א גוי זאל נישט מאכן די עצם מעשה המילה, ווייל דעס איז פסול דורך א גוי, מכח די כלל פון 'כל שישנו בקשירה ישנו בכתיבה', אבער ברגע וואס א גוי האט יא גע'מלט' א ישראל און די ישראל איז יעצט א מצב אז ער האט מקיים געוועהן די מצוה פון 'לא יהא ערל', וואס אויף דער חלק פון די מצוה פון מילה איז א גוי יא כשר, וועגן דעם דארף די ישראל זיך נישט איבער מל', און וועגן דעם האלט די

רמב"ם אז: ואם מל אינו צריך לחזור ולמול שנייה. ודו"ק כי עמוק הוא.

פון תפילין, ווי עס שטייט אין פסוק דארט (דברים ו, ח-ט) **"וּקְשַׁרְתֶּם לְאוֹת עַל יָדְךָ וְהָיָה לְטֹטְפוֹת בֵּין עֵינֶיךָ וּכְתַבְתֶּם עַל מְזוֹת בֵּיתְךָ וּבִשְׁעָרֶיךָ**, לערנט מען ארויס 'כל שישנו בקשירה ישנו בכתיבה', דהיינו, דוקא איינער וואס איז מחויב מיט די מצוה פון תפילין אזא איינער מעג שרייבן תפילין, משא"כ איינער וואס איז נישט מחויב מיט די מצוה פון לייגן תפילין, איז פסול צו שרייבן תפילין, און מיט דער כלל איז מען ממעט אז א גוי, עבד, אדער אשה, איז פסול פון שרייבן תפילין, ווייל זיי זענען נישט מחויב מיט די מצוה פון תפילין. קומט **תוספות** דארט (ד"ה כל שישנו) אין שרייבט: **מכאן אומר רבינו תם דאין אשה אוגדת לולב ועושה ציצית כיון דלא מיפקדה** - פירוש: פון דער גמרא לערנט מען ארויס, אז א פרוי מען נישט מאגד זיין א לולב, אדער מאכן ציצית, מכח דער כלל פון די גמרא, אז אויב איינער איז נישט מחויב מיט א מצוה קען ער נישט האבן א חלק אין דער מצוה [עי' שם בתוספות שחולק על רבינו תם, אבל כך הוא שיטת רבינו תם]. לפי זה פרעגט רבי חיים, פארוואס זוכט מען א מקור אז א גוי איז פסול פון מל', מכח די כלל פון מסכת גיטין אז אויב מען איז נישט מצווה מיט א מצוה, קען מען נישט האבן א חלק אין דער מצוה, אין דא ביי מילה וואס א גוי האט דאך נישט די מצוה פון מילה, איז מזה עצמו ווייסט מען אז א גוי קען נישט מל' א ישראל?

קומט רבי חיים און ענטפערט: **דבאמת במילה יש שני מצוות, מצות מעשה המילה של יום השמיני, ושיהיה הבן מהול שלא יהא ערל** - פירוש: רבי חיים איז מחדש דא א חידוש מיט זיין באוויסטע כלל פון 'שני דינים', און איז מבאר אז די מצוה פון מילה האט בעצם אין זיך צוויי מצוות, די ערשטע מצוה איז די 'עצם מעשה המילה', דהיינו אראפ נעמען די ערלה, און די צווייטע מצוה וואס די אייבישטער האט באפוילן איז אז א איד 'זאל נישט זיין קיין ערל און זיין גע'מלט' [און דורך וואס מען מאכט די מעשה המילה איז מען מקיים די מצוה פון 'שלא יהא ערל']¹. און מיט דער חידוש זאגט רבי חיים ווייטער: **ודין זה דכל שאינו בקשירה אינו בכתיבה, זה רק דין במצוות שיש עליהם רק דין מעשה הפעולה, כמו להניח תפילין או ישיבת סוכה וכדומה, שכאן עיקר המצווה היא הפעולה, אבל במקום שהמצווה היא התוצאה, כמו מצות מילה שיש גם מצוה שיהיה מהול, בזה אין הכלל הזה, דמכל מקום נפקע ממנו הערלות, ודוקא מחמת פסוק אחר פוסלים מילת עכו"ם מהמול ימול או ואתה את ברייתו תשמור, ולפיכך מסיק היות שבמצות מילה יש שתי מצוות מעשה המילה ושלא יהא ערל, אם כן על מעשה המילה הוא נכלל בכלל כל שאינו בקשירה ולא קיים המצוה אם הוא עכו"ם, פירוש מעשה המצוה שזה כמו תפילין שכאן המצוה הפעולה, לא כן במצוה שיהא**

מהול באמת אין זה שייך לכלל כל שאינו בקשירה אינה בכתיבה -

¹ חידוש זו לחלק מצות מילה לשני דינים. 1. עצם מעשה המילה, 2. שלא יהא ערל, מובא בכמה אחרונים, עי' במנחת חינוך פרשה זו מצוה ב, אות כב ממכון ירושלים - יש בה כמה נ"מ לדינא. וראוי לציין שהגאון שר התורה מרוגטשוב צ"ל הרחיק

ללכת לחדש שיש ג' דינים במצות מילה, 1. עצם מעשה המילה, 2. שלא יהא ערל, 3. שהיא מהול - וכתב כמה ראיות לכלל צד, והנ"מ לדינא לפי זה, ואי"ה עוד חזון למועד לכתוב על ענינים אלו כשעטי ועתי יהיה איתי.